

BİR PSİKİYATRİ KLİNİĞİNDE RANDEVUYA GELİŞ SAATLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Hakan Yılmaz, Rümeyza Yeni Elbay, Kürşad Çifteci, Emrah Karadere

İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Psikiyatri Anabilim Dalı, İstanbul

GİRİŞ VE AMAÇ: Dakiklik sosyal işlevselliğin önemli becerilerinden biridir. Bu araştırmadaki amacımız psikiyatri polikliniğine başvuran çeşitli tanı yelpazesinde yer alan hastaların randevularına gelişlerindeki dakikliklerini kıyaslayarak psikiyatri hastalarının günlük hayatta zaman deneyimlerini ve yürütücü işlevlerini dolaylı olarak kullandığı dakiklik becerisi ile psikiyatrik tanılarda gruplar arasındaki ilişkinin değerlendirilmesini sağlamaktır.

YÖNTEM: Araştırmaya 19/02/2020 – 19/02/2021 tarihleri arasında Prof. Dr. Süleyman Yalçın Şehir Hastanesi Psikiyatri polikliniğine randevu olarak başvuran hastaların randevularına erken veya geç gelme durumları tanı, yaş ve cinsiyet değişkenlerine bağlı olarak incelenmiş olup veriler retrospektif olarak hastanenin bilgi işletim sisteminden toplanmıştır. Bu araştırma için İstanbul Medeniyet Üniversitesi Etik Kurul'undan 2021/0189 karar numarasıyla onay alınmıştır.

BULGULAR: 14812 hastanın verilerinin incelendiği çalışmada 3412 (%23) hastanın polikliniğe randevu saatinden geç geldiği, 11400 (%77) hastanın randevu saatinden önce geldiği tespit edildi. Hasta yaşı arttıkça randevuya daha erken geldiği ($p<0,01$) ve öğleden önceki randevulara daha erken geldiği ($p<0,01$) tespit edildi. Hastalar ICD-10 tanı kodlarına göre gruplandırıldığında tüm grupların ortalama olarak randevularına randevu saatlerinden önce geldiği gözlenmiş olup F90-F98 “genellikle çocukluk ve ergenlikte başlayan davranış ve duygusal bozuklukları” tanı grubunda yer alan hastaların F20-F29 “şizofreni, şizotipal ve sanrılı bozukluklar” ($p<0,01$), F30-F39 “duygudurum bozuklukları” ($p<0,01$), F40- F49 “nevrotik, stresle ilişkili ve somatoform bozukluklar” ($p<0,01$) ve F70-F79 “zeka geriliği” ($p<0,05$) tanı grubunda yer alan hastalara kıyasla randevularına anlamlı düzeyde daha geç geldiği tespit edilmiştir. F80-F89 “psikolojik gelişim bozuklukları” tanı grubunda yer alan hastaların ise F20-F29, F30- F39, F40-F49 ve F70-F79 tanı grubunda yer alan hastalara kıyasla randevularına anlamlı düzeyde daha geç geldiği ($p<0,01$) saptanmış olup F90-F98 tanı grubunda yer alan hastalarla arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır ($p=0,09$).

TARTIŞMA VE SONUÇ: Araştırmamızda poliklinik randevularına diğer hasta gruplarına kıyasla daha geç başvuran gruplar olarak F80-F89 “psikolojik gelişim bozuklukları” ve F90-F98 “genellikle çocukluk ve ergenlikte başlayan davranış ve duygusal bozuklukları” tanı grupları dikkat çekmektedir. Hastaların randevularına gelişlerindeki dakiklığın etkenlerinin ileri çalışmalarla ortaya konması, sağlık sisteminin optimizasyonuna ve sunulan sağlık hizmetlerinin kalitesinin artmasına katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Dakiklik, dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu, MHRS, otizm spektrum bozukluğu, poliklinik, randevu

KISA İRRİTABİLİTE TESTİ'NİN TÜRKÇE FORMUNUN GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

Mehmet Emrah Karadere, Kürşad Çifteci, Rümeyza Yeni Elbay, Hakan Yılmaz, Hasan Turan Karatepe
İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Psikiyatri Anabilim Dalı, İstanbul

GİRİŞ VE AMAÇ: İrritabilite (irritability) yaygın kullanılan bir terim olsa da hem evrensel olarak hem de Türkçe metinlerde üzerinde karara varılmış ortak bir tanımlama yapılamamıştır. İrritabilite bir çok psikiyatrik ve psikiyatri dışı tabloda karşılaşılan bir durumdur. İrritabilitenin değerlendirilmesinde tek soruya dayandırılan ölçme yöntemleri yanında birden fazla soru ile ölçek ölçekler de geliştirilmiştir. Ülkemizde irritabiliteyi yetişkinlerde ölçmek için geliştirilen veya uyarlanan bir ölçek bulunmamaktadır. Bu nedenle Holtzman ve arkadaşları tarafından 2015'te geliştirilen irritabiliteyi kısa ve uygun şekilde ölçtüğü gösterilen beş maddelik Kısa İrritabilite Testi'nin (KİT) Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirlik çalışmasının yapılması planlandı.

YÖNTEM: Çalışma için yerel etik kurul onayı alınmıştır (karar no: 2020/0696). KİT Türkçe formunun iç tutarlılığı, geçerlik analizleri toplam 136 gönüllü üniversite lisans veya yüksek lisans öğrencisinde çalışılmıştır. Ayrıca eş zamanlı, yakınsak ve ayırıcı geçerlik analizi için Depresyon Anksiyete Stres Ölçeği, Buss Perry Saldırganlık Ölçeği, SL-ÖFKE, Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği, Kısa Form- 36 ölçekleri ile korelasyonları incelenmiştir. KİT'in Türkçe formunun zamansal güvenilirliğini belirlemek amacıyla 24 kişiye iki hafta sonra ölçek tekrar uygulanmıştır.

BULGULAR: Ölçeğe doğrulayıcı faktör analizine ilişkin uyum indeksleri incelendiğinde iyi uyum gösterdiği görülmüştür ($\chi^2=7,517$, $\chi^2/df=1,503$, $df=5$; RMSEA=0,061; CFI=0,992, GFI=0,977, NFI=0,976; TLI=0,984, IFI=0,992). Güvenirlik analizlerinde Cronbach alfa değeri 0,86, test-tekrar test puanları arası korelasyon 0,74'dür. Benzer ölçeklerle korelasyonda en düşük korelasyon 0,18 ile BPSÖ fiziksel saldırganlık alt boyutu iken, en yüksek korelasyon 0,72 ile DASS-21 Stres alt boyutu ile görülmüştür.

TARTIŞMA VE SONUÇ: Çalışmamız KİT'in Türkçe formunun klinik olmayan popülasyonda yeterli psikometrik özellikler gösterdiğini destekleyen veriler sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: İrritabilite, geçerlik, güvenilirlik